משניות מבוארות

מַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת פרק א

ה' ניסן

וואומר לעיל מניה (שם ה) "**אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם**", וְקַמִּיף לֵיהּ (שם ב, לז) "וֹלא תקרבו לגלות ערוה", הָא לְמִדְתָּהּ כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵרָה נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוּשֶׂה מִצְוָה. וְזֶה דָּוֹקָא בְּמִי שֶׁבָּאָה עֲבֵרָה לִידוֹ וְכָבַשׁ יִצְרוֹ, כִּדְמְצִינוּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. **רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי אומר**, הֲרֵי הוּא אומר (דברים יב, כז) "**רַק חַזֵּק לְבַלְתִּי אֲכֹל הַדָּם**, כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ" וגו', וּמה אם הַדָּם שֶׁנַּפְשׁוֹ של אָדָם קָצָה מִמֶּנּוּ הַחוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל שָׂכָר, שֶׁנֶּאֱמַר בְּפָרָשַׁת דָּם (שם כח) "לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ", **גָּזַל וְעֲרָיוֹת שֶׁנַּפְשׁוֹ של אָדָם מתאַוֶּה לָהֶן וּמִחַמְּדָתָן**, הַחוֹרֵשׁ מִהֶן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיְּזַקֵּה לוֹ וּלְדוֹתָיו וּלְדוֹתֵי דוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. **טז) רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אומר**, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מב, כא) "יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר".

מַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת

פרק א שבועות שתים שהן ארבע, ידיעות הטמאה שתים שהן ארבע, יציאות השבת שתים שהן ארבע, מראות נגעים שנים שהם ארבעה:

ב כל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה וּיְדִיעָה בְּסוֹף וְהָעֵלֶם בְּגִנְתָּם, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וּיוֹרֵד. יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף, שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה, עַד שֶׁיַּזְכִּיר לוֹ וְיָבִיא בְּעוֹלָה וּיוֹרֵד: **ג** אֵין בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף, שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּחוּץ וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט) מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים, עַל מה שֶׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מָה הַחִיצוֹנִי אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, אַף הַחִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה: **ד** וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בְּתַחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, שְׁעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׁעִירֵי הַחֹדָשִׁים מְכַפְּרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אומר, שְׁעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין אֲבָל לֹא שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין,

"אוֹ שֶׁפְּחַת", דְּאִין שֶׁפְּחַת שֵׁם נֶגֶע אֶלָּא לְשׁוֹן טְפִילָה, (כְּדִכְתִיב (שמואל-א כ, לז) "סְתָמֵנִי נָא אֹתוֹ אֲשֶׁר הַכְּהֻנוּת"), וְהַכּוּל הַכְּתוּב בְּנִיעַת לְבַהֶרֶת, דִּכְתִיב (ויקרא יג, ב) "שֹׁאת אוֹ סַפְחַת אוֹ בַּהֶרֶת", לוֹמַר לְךָ יֵשׁ תּוֹלְדוֹת בֵּין לִשְׂאֵת בֵּין לַבַּהֶרֶת (עיין עוד במס' נגעים). יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת וּמַרְאוֹת נְגָעִים לא הִצְרִיךְ הַתָּנָא בְּהֶדְיָא, כִּי יֵשׁ לְכָל אֶחָד מֵהֶן מַסֶּכֶת מְיֻחֶדֶת. מַסֶּכֶת שַׁבָּת וּמַסֶּכֶת נְגָעִים. מִקָּאן מַסֶּכֶת הַטְּבוּלֹת הַטְּמֵאוֹת.

ב) כָּל טֻמְאָה שֵׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה, שֶׁיֵּדַע שֶׁנִּטְמָא, **וּיְדִיעָה בְּסוֹף**, מִשֶּׁאֹכַל הַקֹּדֶשׁ בְּהֶעֵלֵם, אוֹ מִשֶּׁנִּכְנַס לְמִקְדָּשׁ וְיָצָא, מוֹדֵע לוֹ שֶׁבְּטֻמְאָה אָכַל, אוֹ בְּטֻמְאָה נִכְנַס. **וְהָעֵלֵם בְּגִנְתָּם**, בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס לְמִקְדָּשׁ אוֹ בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס לְמִקְדָּשׁ, נֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה אוֹ הַקֹּדֶשׁ וְהִמְקַדֵּשׁ, **הֲרֵי זֶה בְּקָרְבָּן עוֹלָה וּיוֹרֵד**. וּמֵהוּ קָרְבַּן עוֹלָה וּיוֹרֵד, שֶׁעוֹלָה לְעֶשִׂיר, וְיוֹרֵד לְעָנִי. שֶׁעָשִׂיר מֵבִיא חַטֹּאת בְּהֵמָה, וְעָנִי חַטֹּאת הָעוֹף וְעוֹלַת הָעוֹף, וְדַל שֶׁבַּדַּלִּים, מֵבִיא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת. וְאִם **יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף**, הֲרֵי הוּא מתְכַּפֵּר עַל יְדֵי **שְׁעִיר שֶׁנַּעֲשָׂה בְּפָנִים**, הֵיאַךְ פִּין שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ שֶׁחָטְאָ, מתְכַּפֵּר עַל יְדֵי שְׁעִיר יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁמֵּבִיא מִדָּמוֹ לְפָנִים. **וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה**, לְהָבִן עָלָיו וּמִן הַיְסוֹרִים, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵע שֶׁחָטְא יֵשׁ לוֹ לְדָאג שֶׁכָּל הַשּׁוּגְגִים צְרִיכִין כַּפָּרָה לִכְשֶׁיֵּדָעוּ, אֶלָּמֵא קָדַם יְדִיעָה עֲנוּשִׁים הָן (רש"י), **עַד שֶׁיַּזְכִּיר לוֹ** שֶׁאָכַל קֹדֶשׁ בְּטֻמְאָה, אוֹ שֶׁנִּכְנַס לְקֹדֶשׁ, **וְיָבִא קָרְבַּן בְּעוֹלָה וּיוֹרֵד. ג) אין בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחִלָּה**, שֶׁלֹּא יָדַע בְּטֻמְאָה זֶה מִיָּמָיו, וְהָיָה בְּתִינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה לְבֵין הַנָּכְרִים וְלֹא שָׁמַע מְעוֹלָם שֶׁהַגּוֹיִם בְּשֶׁרָן טְמֵא. **אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף**, שֶׁאַחֲרֵי שֶׁאָכַל אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ נוֹדַע לוֹ שֶׁהַגּוֹיִם בְּשֶׁרָן טְמֵא, זֶה לֹא בָּא לְכָלְל קָרְבָּן, דְּאִין קָרְבָּן אֶלָּא עַל שֵׁיּשׁ בּוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. **שָׁעִיר הַנַّעֲשֶׂה בְּחוּץ**, הַקָּרֵב בְּמַוְבַּח הַחִיצוֹן בְּמוּסְפֵּיהֶן של יוֹם הַכִּפּוּרִים, **וְיוֹם הַכִּפּוּרִים** עַצְמוֹ מְכַפֵּר עַם הַשְּׁעִירִי, **שֶׁנֶּאֱמַר** בְּשָׁעִיר הַנַّעֲשֶׂה בְּחוּץ (במדבר כט, א) "שְׂעִירֵי עִזִּים אֶחָד חַטָּאת **מִלְּבַד חַטֹּאת הַכִּפֻּרִים**" וְחַטֹּאת הַכִּפּוּרִים הוא שָׁעִיר הַנַّעֲשֶׂה בְּפָנִים, הַקִּישׁ הַכָּתוּב שָׁעִיר הַנַّעֲשֶׂה בְּחוּץ לְשָׁעִיר הַנַّעֲשֶׂה בְּפָנִים, לְלַמֵּדְךָ **עַל מה שֶׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר, מה** שָׁעִיר **הַחִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה**, כְּדִלְקַמָּן מִקָּרָא (ויקרא טז, כא) "לְכָל חַטֹּאתָם", דְּמִשְׁמַע לְאוֹתָן שֶׁיְּבוֹאוּ לְכָלָל חַטָּאת, וְאִי אִפְשָׁר לְבוֹ לְכָלָל חַטָּאת, אֶלָּא אֶם הָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, **אַף הַחִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה בְּסוֹף. ד) וְעַל שֶׁאֵין בּוֹ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, וּשְׁעִירֵי הָרְגָלִים, וּשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים, מְכַפְּרִים**, דִּבְרֵי **רַבִּי יְהוּדָה**. דִּכְתִיב בְּשָׁעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ (במדבר כח, טז) "לְחַטָּאת לַה'", חִטְא שֶׁאֵין מִכִּיר בּוֹ אֶלָּא ה', שָׁעִיר זֶה יָבֹא מִכַּפֵּר. וְהַיְינוּ שֶׁאֵין בּוֹ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף. שְׁעִירֵי רְגָלִים וּלְגִינֵי מִשְׁעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּהֶקֵּשׁ, דְּהַיְנוּ מְצִי לְמִכְתַּב שָׁעִיר בְּכֻלְּהוּ רְגָלִים, וּכְתִיב "וּשְׂעִירֵי" (ר"ה מוסיף על עִנְיָן רִאשׁוֹן). דְּעֵל מה שֶׁזֶּה מְכַפֵּר אֵלּוּ מְכַפְּרִים. **רַבִּי שִׁמְעוֹן אומר, שְׁעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִים** עַל שֶׁאֵין לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, **אֲבָל לֹא שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים** וְעַל מה שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים לְדַעַת

ה' ניסן

מַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת פרק ב

הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגוּגוֹת, הֵיכִי בֵּין קְלוֹת בֵּין חֲמוּרוֹת, בֵּין שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּשוֹגֵג בֵּין שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּמֵזִיד. וְאוֹתָן שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּשוֹגֵג, בֵּין **הוֹדַע** לוֹ, בֵּין **וְלֹא הוֹדַע** לוֹ, כְּלוֹמַר שֶׁבָּא לִידוֹ סָפֵק חֵלֶב וְאָכָלוֹ, בֵּין **הוֹדַע** לוֹ שֶׁאָכָלוֹ, בֵּין **וְלֹא הוֹדַע** לוֹ. כְּלוֹמַר שֶׁבָּא לִידוֹ שֶׁאָכַל וְדַאי חֵלֶב. מַבִּיא חַטֹּאת אַף שֶׁעָבַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּאִם הוֹדַע לוֹ. וְאֵלּוּ הֵן קְלוֹת, **עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה**. וְאֵלּוּ הֵן חֲמוּרוֹת, אִסּוּרֵי שֵׁיֵּשׁ בָּהֶן **כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין**. עַל כָּל אֵלּוּ **שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מִכַּפֵּר**, וְהַיְינוּ כְּדַעַת רַבִּי, דִּסְבִירֶא לֵיהּ דְּעַל כָּל עֲבֵרוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, אֲפִילּוּ בְּלֹא עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה, וְהָא דְּתַיְיס (משלי כא, כז) "זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה", הוּא שֶׁבָּאֵר יוֹמוֹ. חוּץ מִפּוֹרֵק עַל וּמְגַלֶּה פָּנִים בְּתוֹרָה, וּמֵפֵר בְּרִית אֲבִרְהָם אֲבִינוּ, דְּבַאלוּ הַשְּׁלִישִׁה רַק אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה הוּא מְכַפֵּר יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר.

ז) אַחַד יִשְׂרָאֵלִים וְאַחַד כֹּהֲנִים וְאַחַד כֹּהֵן מָשׁוּחַ, הֵיכִי כֹּהֵן שֶׁנִּמְשַׁח בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, כָּל אֵלּוּ **שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ** בְּשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דִּכְתִיב (ויקרא טז, לב) "וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִّזְבֵּחַ יְכַפֵּר", הָשׁוּת כֻּלָּן לְכַפָּרָה אַחַת, שֶׁמִּתְכַּפְּרִין בְּשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ אַחַת. אֲבָל בְּטֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו לֵיכָא לְמֵימַר דְּהָשׁוּת, וְאִם תֹּאמַר הֲרֵי מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים, וְהַשְּׁעִיר הַפְּנִימִי מְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵין חִלּוּק בֵּינֵיהֶם. **מה הַכָּרֵשׁ יֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵלִים לַכֹּהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשׁוּחַ, אֶלָּא שֶׁדַּם הַפַּר מִכַּפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו**. כָּל מה שֶׁשָּׁעִיר פְּנִימִי מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, הֵיינוּ כָּל מה שֶׁחוּלָּה בְּיִשְׂרָאֵל בִּיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, וְאֵין בּוֹ יְדִיעָה בְּסוֹף, מִכַּפֵּר עַד שֶׁיִּתְבָּרֵר לוֹ, וּזְדוֹן מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו, שֶׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּרִין. וְעַל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הַזְּדוֹנוֹת וְהַחֲמוּרוֹת, הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגוּגוֹת, הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרִתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר: **ז** אֶחָד יִשְׂרָאֵלִים, וְאֶחָד כֹּהֲנִים, וְאֶחָד כֹּהֵן מָשׁוּחַ. מה בֵּין יִשְׂרָאֵלִים לַכֹּהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשׁוּחַ, אֶלָּא שֶׁדַּם הַפַּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אומר, כֹּשֶׁם שֶׁדַּם הַשְּׂעִירִי הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דַּם הַפַּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כֹּשֶׁם שֶׁדַּוּדוֹ שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דַּוּדוֹ שֶׁל פַּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים:

פרק ב א יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶעְלָמָה מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה וְזָכוֹר מִמֶּנּוּ הַקֹּדֶשׁ, וְזָכוֹר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה, וְזָכוֹר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת הַטֻּמְאָה, וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַקֹּדֶשׁ, וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה וְזָכוֹר הַטֻּמְאָה וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ, אוֹ שֶׁנִּכְנַס לְמִקְדָּשׁ וְיָצָא, מוֹדֵעַ לוֹ שֶׁבְּטֻמְאָה אָכַל, אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ בְּטֻמְאָה, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וּיוֹרֵד. יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף, שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה, עַד שֶׁיַּזְכִּיר לוֹ וְיָבִיא בְּעוֹלָה וּיוֹרֵד: **ג** אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף, שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּחוּץ וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט) מִלְּבַד חַטֹּאת הַכִּפֻּרִים, עַל מה שֶׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מָה הַחִיצוֹנִי אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, אַף הַחִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה: **ד** וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, שְׁעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אומר, שְׁעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין אֲבָל לֹא שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין, וְעַל מה שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים לְדַעַת

רַבִּי שִׁמְעוֹן, **עַל הַטֻּמְאָה שֶׁאָכַל אֶת הַטֻּמְאָה**, בְּשַׂר קֹדֶשׁ שֶׁנִּטְמָא, דִּכְתִיב (ויקרא ז, יז) "וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל", דְּאָמַר קְרָא (ויקרא יז, יז) "וְאִתָּה נְתַן לְכֶם לִשְׂאֵת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה", וְלֵיתָא עֲוֹן עֲוֹן מִצְוֹת, דְּבַעְיָא כְּתִיב (שמות כח, לח) "אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים", מִנַּיִן לְהָבִן טֻמְאַת בָּשָׂר. דְּצָרִיךְ אִין מִרְצָה אֶלָּא עַל טֻמְאַת חֵלֶב דַּם הוּא הַנֶּפֶשׁ" וגו', וּמה אם הַדָּם שֶׁנַּפְשׁוֹ של אָדָם קָצָה מִמֶּנּוּ הַחוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל שָׂכָר, שֶׁנֶּאֱמַר בְּפָרָשַׁת דָּם (שם כח) "לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ", **גָּזַל וְעֲרָיוֹת שֶׁנַּפְשׁוֹ של אָדָם מתאַוֶּה לָהֶן וּמִחַמְּדָתָן**, הַחוֹרֵשׁ מִהֶן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיְּזַקֵּה לוֹ וּלְדוֹתָיו וּלְדוֹתֵי דוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. **טז) רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אומר**, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מב, כא) "יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר".

פרק א

בגמרא: מכדי תנא ממסות סליק, מאי שנא דתני שבועות, משום דתני (במסות פרק ג משנה ה) "הַיְּב עַל הָרֹאשׁ שְׁתַּיִם, אֶחָת מִכֹּן וְאַחַת מִכֹּן. וְעַל הַזָּקָן שְׁתַּיִם מִכֹּן וּשְׁתַּיִם מִכֹּן, וְאַחַת מִלְּמַטָּה. הֲרֵי לָנוּ חֻדָּא אֹזְהְרָה דְּמַחַיֵּב עֲלֶה חַרְתֵּי, תְּנֵי נַמִי שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. **א) שבועות שתים**. שְׁנֵי מִינֵי שְׁבוּעוֹת כְּתִיבִי בְּקָרָא, דִּכְתִיב (ויקרא ה, ד) "אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב", לְהָרַע מִשְׁמַע שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא יֹאכַל, שֶׁמְּעַנֶּה אֶת עַצְמוֹ, לְהֵיטִיב מִשְׁמַע שֶׁיֹּאכַל.

וּשְׁנֵיהֶם בְּלַעֲדֵיהָ. **שֶׁהֵן אַרְבַּע**. יֵשׁ לְרָבוֹת עוֹד שְׁתַּיִם דְּלָא כְּתִיבִי בְּקָרָא, שֶׁהֲרֵי הֵן וְלָאו לְתַעֲדִיף אוֹ לְשַׁעֲבֵד. **יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה**. חִיוּב קָרְבַּן מְחַמַּת טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו דִּכְתִיבִי אֲצַל שְׁבוּעָה, דִּכְתִיב (שם ב) "אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכֹל דָּבָר טָמֵא". שְׁתַּיִם כְּתִיבִי בְּקָרָא (שם) "וְנֶעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא", שֶׁנֶּעְלָמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה, וְאָכַל קֹדֶשׁ, אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ. **הֲרֵי שְׁתַּיִם**, שֶׁהֲרֵי הֵן שְׁתַּיִם עוֹד שְׁתַּיִם שֶׁיֵּדַע שֶׁהוּא טָמֵא, רַק נֶעְלַם מִמֶּנּוּ שֶׁהָאכַל אֹכֶל, אוֹ נֶעְלַם מִמֶּנּוּ שֶׁבְּמָקוֹם מִקְדָּשׁ נִכְנַס. **יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת** הוֹצֵאת חֲפָצִים מִרְשׁוּת לִרְשׁוּת הָאֲמוּרוֹת אֲצַל שַׁבָּת. **שְׁתַּיִם** שֶׁהֵן כְּתוּבִין אֶלָּא לְבִטּוּל, בֵּין שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה בֵּין שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, בֵּין שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף. בֵּין עַל עֲלֵי שֶׁהוּא טָמֵא בְּטֻמְאָה דְּמִדְּרַבָּנָן, וְכֵן עַל עֲלֵי שֶׁהוּא טָמֵא בְּטֻמְאָה דְּאוֹרַיְתָא. **הֲרֵי שְׁתַּיִם** עַל הַטֻּמְאָה, וְלֹא עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה. **אֲמַר לֵהּ, כֵּלָּן בְּאֵין לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו**, אַף עַל פִּי שֶׁסְּפָקוּתָן חֲלוּקָה, יָכוֹל הוּא לְיָקֵר. מִכָּאן סְתָמָא דְּמִשְׁנָתֵיהּ בְּלֹא חֲלוּקָה. **מה** הָיָה בְּמַוְבַּח בְּלֹא הַתָּרָאה, **שְׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים** עַצְמוֹ, הֵיינוּ עִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם וְהַשְּׁעִירִי **מְכַפֵּרִין**. דִּכְתִיב (ויקרא טז, טז) "וּמִפֶּשַׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם", וּפְשָׁעִים אֵלּוּ מְרָדִים. **וְעַל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת**,